

2018

M.A.

Part I

SANSKRIT

PAPER—III

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

[FIRST HALF—50 MARKS]

1. ऋग्वेदस्य दार्शनिकसक्तानि कानि? संक्षेपेण तेषां विषयसारं स्पष्टीकृत्य दार्शनिकत्व प्रतपाद्यताम्। 15

अथवा

वेदशब्दस्य कोऽर्थः? वेदस्य कालविषये प्राच्यपाश्चात्यपण्डितानां मतं स्पष्टीक्रियताम्।

2. रामायणे कति काव्यानि सन्ति? कानि च तानि? तेषु
सुन्दरकाण्डयुद्धकाण्डयोः विषयसारः उपस्थाप्यताम्। 15

अथवा

पुराणलक्षणं किम् ? कति महापुराणानि कति चोपपुराणानि ? तेषां नामानि
उल्लिख्यन्ताम्। पद्माग्निपुराणयोः विषयसारः निर्दिश्यताम्।

3. प्रत्येकं विभागात् कयोश्चिद्द्वयोः टिप्पणी लेख्या - 2x5

विभागः - 'क'

- (क) आरण्यकम्। (ख) धर्मनिरपेक्षसुक्तम्।
(ग) ईशोपनिषद्। (घ) गृह्यसूत्रम्।

विभागः - 'ख'

2x5

- (क) ब्रह्मपुराणम्। (ख) हरिवंशपुराणम्।
(ग) श्रीमद्भगवद्गीता। (घ) रामायणस्य प्रक्षिप्तांशः।

[SECOND HALF—50 MARKS]

1. कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं कार्यम् - 2x16

(क) अश्वघोषस्य स्थितिकालं निर्धार्य तस्य कृतेः

वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत।

(ख) ध्रुपदीसंस्कृतसाहित्ये गद्यकाव्यस्य स्वरूपं सम्यग्रूपेण आलोच्यताम्।

(ग) संस्कृतसाहित्ये ऐतिहासिककाव्यस्य स्वरूपं सम्यग्रूपेण
निरूप्यताम्।

(घ) संस्कृतसाहित्ये धर्मशास्त्रविषये कश्चन प्रबन्धो निरूप्यताम्।

(ङ) संस्कृतसाहित्ये दर्शनशास्त्रविषये कश्चन प्रबन्धो लिख्यताम्।

2. यथेच्छं त्रयाणां टीका लेखा -

3x6

(क) थासः।

(ख) भवभूतिः।

(ग) गीतगोविन्दम्।

(घ) रघुवंशम्।

(ङ) पञ्चतन्त्रम्।